

liseerd. Het lust mij niet op deze zaak in te gaan. De argumenten van Hepp zijn reeds meermalen weerlegd <sup>1)</sup>. Alleen willen wij voor de curiositeit mededeelen, dat nu zelfs al ontkend wordt, dat in den Bijbel in geocentrischen zin gesproken wordt. Om dat waar te maken, moet Hepp een andere exegese geven van den bekenden tekst uit Jozua 10: „Zon, sta stil te Gibeon en gij maan in het dal van Aja-lon. En de zon stond stil en de maan bleef staan.” Dit is echter een klein kunstje. Deze nieuwe exegese n.l. Hij zegt: Deze teksten hebben niets met de beweging der zon te maken, want het woord zon beteekent hier zonneshijn!

Na al deze uitweidingen komt de auteur weer tot de hoofdgedachte van zijn vierde lezing: Het wereldbeeld der sterrenkunde mag de Christen niet aanvaarden. Eenigszins grappig is de bewering: the heliocentric stand-point has long since been let go. Hij meent, dat het wereldstelsel van Copernicus heeft afgedaan. Dit is onjuist. De ontdekking van Copernicus had betrekking op het planetenstelsel. De wereld der vaste sterren lag, zoolang telescopen ontbraken, geheel buiten het arbeidsterrein der astronomen. Copernicus heeft betoogd, dat de zon het middelpunt is van het planetenstelsel en wij gelooven het nog.

Het schijnt, dat de auteur niet zoo geheel vertrouwd is met de resultaten der sterrenkunde, die hij bespreekt. Er komen in dit gedeelte van het boek tenminste wonderlijke beweringen voor. B.v. dat Nijland beweerd zou hebben, dat er slechts 100.000 sterren zichtbaar zijn. Of deze zin: De banen der sterren kunnen niet langer geteekend worden als cirkels en ellipsen, maar denkbeeldige ovalen moeten te hulp geroepen worden. Of ook: Kapteyn zag de beweging der sterren als twee zwermen vliegen, die door elkaar vliegen en ieder voor zich spotten met iedere regelmaat.

De conclusie van Hepp is: The state of the question can be put thus: the need for a world-image is greater today than ever before. Neither the ancient nor the modern world-image can supply the need. Immediately the question arises: Can Calvinism? According to my conviction, most certainly. Calvinism has its own world-view; out of this it can come to its own conception of the universe (bladz. 177). De eerste voorwaarden zijn, dat wereldbe-

1) Zie b.v. mijn artikel „Het Oud-Oostersch Wereldbeeld en de Bijbel” in Geref. Theol. Tijdschrift, Jrg. XXVIII, bladz. 53.